

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
MACIEJE SZPUNARA
přednesené dne 27. října 2020¹

Věc C-453/19 P

**Deutsche Lufthansa AG
proti**

Evropské komisi

„Kasační opravný prostředek – Státní podpory – Individuální podpory – Rozhodnutí, kterým byla opatření ve prospěch letiště Frankfurt-Hahn kvalifikována jako státní podpory slučitelné s vnitřním trhem a kterým byla konstatována neexistence státní podpory ve prospěch leteckých společností využívajících toto letiště – Nepřípustnost žaloby na neplatnost – Osobní dotčení – Účinná soudní ochrana“

I. Úvod

1. Přípustnost žalob na neplatnost rozhodnutí Evropské komise v oblasti státních podpor podaných konkurentem příjemce dotčeného opatření je předmětem mnoha sporů. Projednávaný kasační opravný prostředek je toho dostatečným důkazem.

2. Navrhovatelka, Deutsche Lufthansa AG, navrhuje, aby Soudní dvůr zrušil rozsudek Tribunálu Evropské unie ze dne 12. dubna 2019, Deutsche Lufthansa v. Komise (T-492/15, dále jen „napadený rozsudek“, EU:T:2019:252), kterým Tribunál prohlásil za nepřipustnou její žalobu znějící na zrušení rozhodnutí Komise (EU) 2016/789 ze dne 1. října 2014 o státní podpoře SA.21121 (C29/08) (ex NN 54/07), kterou poskytlo Německo v souvislosti s financováním letiště Frankfurt-Hahn a finančními vztahy mezi letištěm a společností Ryanair (Úř. věst. 2016, L 134, s. 46) (dále jen „sporné rozhodnutí“).

3. V souladu s požadavkem Soudního dvora se toto stanovisko omezí na analýzu čtvrté až šesté části prvního důvodu kasačního opravného prostředku, které se týkají posouzení osobního dotčení navrhovatelky ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU.

II. Skutečnosti předcházející sporu a sporné rozhodnutí

4. Skutečnosti předcházející projednávanému sporu byly podrobně popsány v napadeném rozsudku, na který se v tomto ohledu odkazuje². Údaje, které jsou podstatné a nezbytné k pochopení tohoto stanoviska, lze shrnout následovně.

1 – Původní jazyk: francouzština.

2 – Body 1 až 33 napadeného rozsudku.

5. Navrhovatelka je letecká společnost se sídlem v Německu, jejíž hlavní činnost spočívá v přepravě cestujících.

6. Letiště Frankfurt-Hahn (Německo) se nachází na území spolkové země Porýní-Falc (dále jen „spolková země“) přibližně 115 km od letiště ve Frankfurtu nad Mohanem (Německo), což je první základní letiště navrhovatelky. Od 1. dubna 1995 je ve vlastnictví Holding Unternehmen Hahn GmbH & Co. KG, partnerství veřejného a soukromého sektoru, jehož se účastnila i spolková země, a je provozováno společností Flughafen Hahn GmbH & Co. KG Lautzenhausen (dále jen „Flughafen Hahn“). Společnost Flughafen Hahn je od 1. ledna 1998 většinou vlastněna společností Flughafen Frankfurt/Main GmbH (dále jen „Fraport“), která provozuje a spravuje letiště Frankfurt nad Mohanem.

7. V roce 1999 uzavřela společnost Flughafen-Hahn se společností Ryanair Ltd (nyní Ryanair DAC, dále jen „Ryanair“) smlouvu na dobu pěti let týkající se výše letištních poplatků, které měla společnost Ryanair platit. Tato smlouva vstoupila v platnost dne 1. dubna 1999 (dále jen „smlouva s Ryanair z roku 1999“).

8. V témže roce spolková země a společnost Fraport uzavřely smlouvu o převodu zisků a ztrát, na jejímž základě se společnost Fraport zavázala pokrýt ztráty společnosti Flughafen Hahn výměnou za vylučné právo na zisky této společnosti. Smlouva o převodu zisků a ztrát vstoupila v platnost dne 1. ledna 2001.

9. Holding Unternehmen Hahn & Co. a společnost Flughafen Hahn se posléze sloučily do společnosti Flughafen Hahn GmbH (nyní společnost Flughafen Frankfurt-Hahn GmbH „dále jen „FFHG“), přičemž 26,93 % jejího kapitálu vlastnila spolková země a 73,07 % společnost Fraport.

10. Dne 11. června 2001 byla společnost Fraport uvedena na burzu cenných papírů a 29,71 % podíl v této společnosti byl prodán soukromým akcionářům, zatímco zbývající podíl drželi i nadále veřejní akcionáři.

11. V období od prosince 2001 do ledna 2002 zvýšily společnost Fraport a spolková země kapitál společnosti FFHG (dále jen „navýšení kapitálu v roce 2001“) o částku 27 milionů eur, přičemž společnost Fraport vložila částku 19,7 milionu eur a spolková země vložila částku 7,3 milionu eur. Toto navýšení kapitálu mělo za cíl financovat nejneodkladnější části programu na zlepšení letištní infrastruktury.

12. Dne 14. února 2002 byla smlouva se společností Ryanair z roku 1999 nahrazena novou smlouvou (dále jen „smlouva se společností Ryanair z roku 2002“).

13. Téhož roku se společnost Fraport, spolková země, FFHG a spolková země Hesensko (Německo) dohodly, že se spolková země Hesensko stane třetím akcionářem společnosti FFHG v případě, že navýšení kapitálu bude nezbytné.

14. Za tímto účelem byla v roce 2005 mezi společnostmi Fraport, spolkovou zemí a spolkovou zemí Hesensko podepsána dohoda akcionářů, podle níž mělo být provedeno navýšení kapitálu společnosti FFHG o částku 19,5 milionu eur. V letech 2004 až 2009 byly do společnosti FFHG v několika splátkách vloženy tyto částky: společnost Fraport vložila 10,21 milionu eur, spolková země 540 000 eur a spolková země Hesensko 8,75 milionu eur. Spolková země a spolková země Hesensko se mimoto zavázaly, že každá vloží další částku ve výši 11,25 milionu eur jako kapitálovou rezervu.

15. Na základě tohoto navýšení kapitálu (dále jen „navýšení kapitálu v roce 2004“) držela společnost Fraport 65 % podíl ve společnosti FFHG, zatímco spolková země a spolková země Hesensko držely každá 17,5 % podíl.

16. V dohodě akcionářů bylo kromě toho stanoveno, že každý nový dluh společnosti FFHG musí být zajištěn společností Fraport, spolkovou zemí a spolkovou zemí Hesensko v poměru odpovídajícím jejich podílu na kapitálu společnosti FFHG a že musí být uzavřena nová smlouva o převodu zisků a ztrát sahajících až do roku 2014 (dále jen „smlouva o převodu zisků a ztrát z roku 2004“). Tato smlouva byla uzavřena dne 5. dubna 2004 a vstoupila v platnost dne 2. června 2004.

17. V letech 1997 až 2004 spolková země poskytovala Flughafen Hahn a poté společnosti FFHG přímé granty.

18. Spolková země kromě toho zavedla mechanismus vyrovnání ve prospěch společnosti FFHG za bezpečnostní kontroly, za které spolková země vybírá poplatek za bezpečnostní ochranu všech odletových cestujících z letiště Frankfurt-Hahn. Spolková země zadala provádění kontrol na letišti subdodavatelé a převedla na něj veškeré příjmy z poplatku za bezpečnostní ochranu.

19. Dne 4. listopadu 2005 byl uzavřen dodatek ke smlouvě se společností Ryanair z roku 2002.

20. V letech 2003 až 2006 obdržela Komise několik stížností týkajících se údajných státních podpor poskytnutých společností Fraport, spolkovou zemí a spolkovou zemí Hesensko společně s Ryanair a FFHG.

21. Po výměně korespondence se Spolkovou republikou Německo zahájila Komise dne 17. června 2008 formální vyšetřovací řízení podle čl. 88 odst. 2 Smlouvy o ES (nyní čl. 108 odst. 2 SFEU), pokud jde o státní podpory týkající se financování letiště Frankfurt-Hahn a jejich vztahů se společností Ryanair.

22. Dne 31. prosince 2008 prodala společnost Fraport spolkové zemi celý svůj podíl ve společnosti FFHG, takže po tomto prodeji měla spolková země ve společnosti FFHG většinový 82,5 % podíl, přičemž zbývajících 17,5 % podíl vlastnila i nadále spolková země Hesensko a zároveň byla vypovězena smlouva o převodu zisků a ztrát z roku 2004.

23. Dne 13. července 2011 Komise zahájila druhé formální vyšetřovací řízení týkající se opatření financování společnosti FFHG, která byla přijata v letech 2009 až 2011. Byla tudíž vedena dvě řízení souběžně.

24. Dne 1. října 2014 přijala Komise sporné rozhodnutí. V tomto rozhodnutí měla Komise za to, že státní podpora poskytnutá Německem prostřednictvím navýšení kapitálu FFHG společností Fraport a spolkovou zemí v období od prosince 2001 do ledna 2002, navýšení kapitálu v roce 2004 a přímých grantů poskytnutých spolkovou zemí společnosti Flughafen Hahn a poté FFHG v období od roku 1997 do roku 2004 je slučitelná s vnitřním trhem. Komise měla dále za to, že navýšení kapitálu v roce 2004 společností Fraport a smlouva o převodu zisků a ztrát z roku 2004 nepředstavují podpory ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU. V neposlední řadě měla Komise za to, že smlouva se společností Ryanair z roku 1999, smlouva se společností Ryanair z roku 2002 a dodatek ke smlouvě se společností Ryanair z roku 2002, uzavřený dne 4. listopadu 2005, nepředstavují státní podpory ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU.

III. Řízení před Tribunálem a napadený rozsudek

25. Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 26. srpna 2015 podala navrhovatelka žalobu znějící na zrušení sporného rozhodnutí, na jejíž podporu vznesla sedm žalobních důvodů, z nichž první vycházel z procesního pochybení, druhý a třetí z nesprávného posouzení skutkového stavu, čtvrtý ze zjevných rozporů ve sporném rozhodnutí a pátý až sedmý z porušení článku 107 SFEU.

26. Napadeným rozsudkem Tribunál odmítl žalobu jako nepřípustnou v rozsahu, v němž se týkala individuálních opatření podpory ve prospěch letiště Frankfurt-Hahn a společnosti Ryanair, které jsou jediné relevantní pro účely tohoto stanoviska.

IV. Návrhová žádání stran a řízení před Soudním dvorem

27. Návrhem došlým kanceláři Soudního dvora dne 13. června 2019 navrhovatelka navrhuje, aby Soudní dvůr:

- napadený rozsudek zrušil;
- určil, že žaloba je přípustná a opodstatněná;
- vyhověl návrhovým žádáním vzneseným v prvním stupni a zrušil sporné rozhodnutí;
- podpůrně, aby vrátil věc Tribunálu a
- uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

28. Komise a spolková země navrhují, aby Soudní dvůr:

- kasační opravný prostředek zamítl a
- uložil navrhovatelce náhradu nákladů řízení.

29. Společnost Ryanair navrhuje, aby Soudní dvůr:

- kasační opravný prostředek zamítl;
- podpůrně, aby vrátil věc Tribunálu a
- uložil navrhovatelce náhradu nákladů řízení.

30. Ve věci nebylo nařízeno jednání.

V. Analýza

31. V rámci prvního důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatelka tvrdí, že Tribunál tím, že rozhodl, že žaloba je nepřípustná v rozsahu, v němž směřovala proti té části sporného rozhodnutí, která se týká individuálních opatření podpory ve prospěch společností FFHG a Ryanair, porušil čl. 263 čtvrtý pododstavec SFEU a článek 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).

32. Konkrétně ve čtvrté až šesté části prvního důvodu kasačního opravného prostředku, formulovaných podpůrně, navrhovatelka zpochybňuje úvahy Tribunálu a závěr, že neprokázala právně dostačujícím způsobem své osobní dotčení ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU.

33. Nejprve uvedu určité poznámky k pravidlům týkajícím se přípustnosti žalob podaných konkurenty proti rozhodnutím Komise v oblasti státních podpor přijatým na závěr formálního vyšetřovacího řízení podle čl. 108 odst. 2 SFEU. Posléze se ve světle těchto úvah budu zabývat argumenty předloženými navrhovatelkou na podporu čtvrté až šesté části prvního důvodu kasačního opravného prostředku.

A. Pravidla pro přípustnost žalob na neplatnost podaných konkurenty v oblasti státních podpor

34. Od vstupu Lisabonské smlouvy v platnost stanoví čl. 263 čtvrtý pododstavec SFEU dva případy, kdy se fyzické či právnické osobě přiznává aktivní legitimace k podání žaloby proti unijnímu aktu, který jí není určen: pokud se jí tento akt bezprostředně a osobně dotýká a pokud se jedná o nařizovací akt, který nevyžaduje přijetí prováděcích opatření, pokud se jí bezprostředně dotýká³.

35. I když Soudní dvůr nedávno rozhodl, že rozhodnutí Komise týkající se režimu podpor může být považováno zejména ve vztahu ke konkurentovi či příjemcům tohoto režimu za nařizovací akt, který nevyžaduje přijetí prováděcích opatření⁴, čímž je usnadněno podání žaloby na neplatnost proti tomuto druhu rozhodnutí, tytéž úvahy nelze přenést na rozhodnutí Komise týkající se individuálních opatření⁵.

36. Za těchto podmínek a schematicky, i když třetí osoby mohou na základě důkazu o jejich bezprostředním dotčení podat žalobu proti rozhodnutí Komise týkajícímu se obecného režimu, musí ještě prokázat osobní dotčení, pokud se napadené rozhodnutí týká individuálního opatření.

37. Podle ustálené judikatury platí, že jiné subjekty než adresáti rozhodnutí mohou tvrdit, že jsou rozhodnutím osobně dotčeny ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU, pouze pokud se jich toto rozhodnutí dotýká z důvodu určitých vlastností, které jsou pro ně zvláštní, nebo faktické situace, která je vymezuje vzhledem ke všem ostatním osobám a tím je individualizuje způsobem obdobným tomu, jakým by byl individualizován adresát rozhodnutí⁶.

38. V tomto ohledu a v oblasti státních podpor, jestliže žalobce napadá rozhodnutí Komise nezahájit formální vyšetřovací řízení stanovené v čl. 108 odst. 2 SFEU tak, aby byla zajištěna ochrana procesních práv, kterých požívá na základě tohoto ustanovení, stačí pouhé postavení zúčastněné strany ve smyslu čl. 108 odst. 2 SFEU a čl. 1 písm. h) nařízení (ES) č. 659/1999⁷ k tomu, aby byl individualizován způsobem obdobným tomu, jakým by byl individualizován adresát napadeného rozhodnutí⁸.

39. Naopak tomu tak není, pokud je předmětem žaloby zpochybnění opodstatněnosti rozhodnutí Komise v oblasti státní podpory: pouhé postavení zúčastněné strany – a tedy konkurenta – nepostačuje k prokázání osobního dotčení. Navrhovatelka tudíž musí prokázat, že má zvláštní postavení ve smyslu judikatury připomenuté v bodě 37 tohoto stanoviska, že dotčené rozhodnutí bylo přijato na závěr předběžné fáze přezkumu podle čl. 108 odst. 3 SFEU nebo na závěr formálního vyšetřovacího řízení podle čl. 108 odst. 2 SFEU.

40. Rozsudek Cofaz a další v. Komise⁹ poprvé umožnil vysvětlit, co obnáší takový požadavek, pokud jde o žaloby v oblasti státních podpor podané konkurenty. V uvedeném rozsudku Soudní dvůr rozhodl, že účast žalobce na správním řízení před Komisí je skutečností, kterou je třeba zohlednit v rámci přezkumu osobního dotčení žalobce, „*avšak pouze tehdy*, když [jeho] postavení na trhu bylo podstatně dotčeno opatřením podpory, které bylo předmětem napadeného rozhodnutí“¹⁰.

3 – K této problematice viz Biernat, S., „Dostęp osób prywatnych do sądów unijnych po Traktacie z Lizbony (w świetle pierwszych orzeczeń)“, *Europejski Przegląd Sądowy*, 2014, č. 1, s. 12 a násl.

4 – Rozsudek ze dne 6. listopadu 2018, Scuola Elementare Maria Montessori v. Komise, Komise v. Scuola Elementare Maria Montessori a Komise v. Ferracci (C-622/16 P až C-624/16 P, EU:C:2018:873).

5 – Rozhodnutí týkající se individuální podpory nemůže být na rozdíl od rozhodnutí týkajících se režimu podpory považováno za akt s obecnou působností, a tedy za nařizovací akt.

6 – Rozsudky ze dne 15. července 1963, Plaumann v. Komise (25/62, EU:C:1963:17, s. 223); ze dne 22. listopadu 2007, Sniace v. Komise (C-260/05 P, EU:C:2007:700, bod 53), a ze dne 9. července 2009, 3F v. Komise (C-319/07 P, EU:C:2009:435, bod 29).

7 – Nařízení Rady ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES (Úř. věst. 1999, L 83, s. 1; Zvl. vyd. 08/01, s. 339).

8 – Rozsudek ze dne 24. května 2011, Komise v. Kronoply a Kronotex (C 83/09 P, EU:C:2011:341, bod 48).

9 – Rozsudek ze dne 28. ledna 1986 (169/84, EU:C:1986:42).

10 – Rozsudek ze dne 28. ledna 1986, Cofaz a další v. Komise (169/84, EU:C:1986:42, bod 25). Kurzívou zvýraznil autor stanoviska.

41. Jinými slovy, osobní dotčení konkurenta, který podává žalobu směřující ke zpochybnění opodstatněnosti rozhodnutí Komise v oblasti státních podpor, je vázáno na prokázání podstatného zasažení jeho postavení na trhu. Soudní dvůr později potvrdil, že tato podmínka je základní podmínkou umožňující prokázat osobní dotčení, zatímco účast žalobce ve správním řízení nepředstavuje podmínku nezbytnou k prokázání osobního dotčení konkurenta¹¹, nýbrž představuje „rozhodnou skutečnost“¹² v tomto ohledu.

42. Tribunál a Soudní dvůr rovněž systematicky ověřují při zkoumání přípustnosti žaloby podstatné zasažení postavení na trhu konkurenta, který podal žalobu směřující ke zpochybnění opodstatněnosti rozhodnutí Komise v oblasti státních podpor.

43. I když je judikatura k této otázce nyní ustálená, není však jasná, pokud jde o výklad podmínky týkající se *podstatného* zasažení soutěžního postavení žalobce, zejména co se týče způsobů a důkazního standardu požadovaných k jeho prokázání.

44. Zatímco totiž Soudní dvůr a Tribunál nejprve připustily spíše pružné posouzení této podmínky, je třeba konstatovat, že tento judikatorní směr existuje nyní souběžně s novým, přísnějším směrem v judikatuře Tribunálu, který vede k rozhodnutím o nepřipustnosti většiny žalob podaných konkurenty příjemce opatření z důvodu neexistence *podstatného* zasažení jejich soutěžního postavení.

1. Původně pružné posouzení podmínky týkající se podstatného zasažení postavení žalobce na trhu

45. Na prvním místě Soudní dvůr již v rozsudku Cofaz a další v. Komise¹³ upřesnil, že prokázání podstatného zasažení postavení žalobce na trhu neznamená, že by Soudní dvůr musel s konečnou platností rozhodnout o soutěžních vztazích mezi žalobcem a podniky-příjemci, ale pouze vyžaduje, aby žalobce uvedl „patřičným způsobem [...]“ důvody, pro něž může rozhodnutí Komise poškodit je[ho] legitimní zájmy tím, že se podstatným způsobem dotkne [jeho] postavení na předmětném trhu¹⁴.

46. Na tomto základě judikatorní praxe navazující na rozsudek Cofaz a další v. Komise¹⁵ snadno připouštěla, že podmínka týkající se podstatného zasažení postavení žalobce na trhu může být splněna. Soudní dvůr a Tribunál tak často uznaly existenci tohoto podstatného zasažení, jelikož žalobce byl přímým konkurentem podniku, který byl příjemcem podpory na trhu, na kterém bylo přítomno málo subjektů¹⁶, přičemž je třeba upřesnit, že je-li takové dotčení prokázáno, skutečnost, že se neurčitý počet konkurentů může dovolávat obdobného dotčení, nemůže bránit uznání osobního dotčení žalobce¹⁷.

47. Podstatné zasažení soutěžního postavení žalobce tedy nevyplývá z podrobné analýzy jednotlivých konkurenčních vztahů na relevantním trhu umožňující přesně určit rozsah dotčení jeho soutěžního postavení, ale v zásadě z *prima facie* konstatování, že poskytnutí opatření, kterého se týká rozhodnutí Komise, může toto postavení zasáhnout podstatně.

11 – Rozsudek ze dne 22. listopadu 2007, Sniace v. Komise (C-260/05 P, EU:C:2007:700, bod 57).

12 – Rozsudek ze dne 22. listopadu 2007, Sniace v. Komise (C-260/05 P, EU:C:2007:700, bod 56).

13 – Viz rozsudek ze dne 28. ledna 1986 (169/84, EU:C:1986:42, bod 28).

14 – Viz rovněž rozsudky ze dne 22. listopadu 2007, Španělsko v. Lenzing (C-525/04 P, EU:C:2007:698, bod 41), jakož i ze dne 22. listopadu 2007, Sniace v. Komise (C-260/05 P, EU:C:2007:700, bod 60).

15 – Rozsudek ze dne 28. ledna 1986 (169/84, EU:C:1986:42).

16 – Viz zejména rozsudky ze dne 27. dubna 1995, ASPEC a další v. Komise (T-435/93, EU:T:1995:79, body 65 a násl.); ze dne 27. dubna 1995, AAC a další v. Komise (T-442/93, EU:T:1995:80, body 50 a násl.); ze dne 22. října 1996, Skibsværftsforeningen a další v. Komise (T-266/94, EU:T:1996:153, bod 46), jakož i ze dne 5. listopadu 1997, Ducros v. Komise (T-149/95, EU:T:1997:165, bod 42). Tato judikatura byla potvrzena v rozsudku ze dne 22. listopadu 2007, Španělsko v. Lenzing (C-525/04 P, EU:C:2007:698, bod 37).

17 – Rozsudek ze dne 22. prosince 2008, British Aggregates v. Komise (C-487/06 P, EU:C:2008:757, bod 56).

48. Soudní dvůr tak rozhodl, že podmínka týkající se podstatného zasažení soutěžního postavení žalobce na trhu může být splněna, jestliže žalobce předloží důkazy umožňující prokázat, že dotčené opatření je *způsobilé* podstatně zasáhnout jeho postavení na trhu¹⁸.

49. Na druhém místě skutečnosti připuštěné judikaturou k prokázání takového podstatného zasažení rovněž potvrzují, že tato podmínka byla původně posuzována pružně.

50. Z judikatury tak vyplývá, že toto podstatné zasažení nemusí být nutně vyvozeno z takových skutečností, jako je významný pokles obrátu, nezanedbatelné finanční ztráty nebo podstatné snížení podílů na trhu v důsledku přiznání dotčeného opatření. Podstatné zasažení postavení žalobce na trhu lze rovněž prokázat předložením důkazu zejména o ušlém zisku způsobeném dotčeným opatřením nebo o vývoji, který je méně příznivý než ten, který by byl zaznamenán v případě neexistence takové podpory. Kromě toho intenzita zásahu do postavení žalobce na trhu se může lišit v závislosti na značném počtu takových faktorů, jako je zejména struktura relevantního trhu nebo povaha dotčeného opatření. Prokázání podstatného zásahu do postavení konkurenta na trhu tedy nemůže být omezeno na důkaz o určitém počtu informací nasvědčujících zhoršení obchodní nebo finanční výkonnosti žalobce¹⁹.

51. I přes tyto zásady stanovené ustálenou judikaturou je velká většina žalob podaných k Tribunálu konkurenty příjemce podpory, jejichž cílem je zpochybnit opodstatněnost rozhodnutí Komise, nyní považována za nepřijatelnou z důvodu, že žalobci neprokázali, že jejich postavení na trhu bylo podstatně zasaženo²⁰. Teprve nedávno tak zejména v judikatuře Tribunálu došlo k přísnějšímu posouzení podmínky týkající se podstatného dotčení postavení žalobce.

2. Vývoj restriktivního posouzení podmínky týkající se podstatného zasažení postavení konkurenta na trhu

52. Podle tohoto judikatorního směru může být podstatné zasažení postavení na trhu konkurenta příjemce dotčeného opatření prokázáno pouze tehdy, když konkurent prokáže „zvláštnost“ svého soutěžního postavení, a sice že je tímto opatřením více zasažen než jiní konkurenti příjemce²¹. Jinak řečeno podstatné zasažení soutěžního postavení žalobce se posuzuje nikoliv s ohledem na pouhý dopad, který může mít přezkoumávané opatření na postavení samotného žalobce na daném trhu, nýbrž v porovnání se zasažením soutěžního postavení ostatních konkurentů příjemce.

53. Za těchto podmínek skutečnost, že soutěžní postavení jiného konkurenta může být potenciálně stejně zasaženo dotčeným opatřením jako postavení žalobce, postačuje k vyloučení toho, že by žalobce mohl být rozhodnutím Komise týkajícím se tohoto opatření osobně dotčen.

18 – Rozsudek ze dne 22. prosince 2008, *British Aggregates v. Komise* (C-487/06 P, EU:C:2008:757, bod 38).

19 – Rozsudky ze dne 22. listopadu 2007, *Španělsko v. Lenzing* (C-525/04 P, EU:C:2007:698, body 34 a 35); ze dne 22. prosince 2008, *British Aggregates v. Komise* (C-487/06 P, EU:C:2008:757, bod 53); ze dne 12. června 2014, *Sarc v. Komise* (T-488/11, nezveřejněný, EU:T:2014:497, bod 36), a ze dne 5. listopadu 2014, *Vtesse Networks v. Komise* (T-362/10, EU:T:2014:928, bod 40).

20 – Pokud jde o nejpříznavnější věci, viz zejména usnesení ze dne 27. května 2004, *Deutsche Post a DHL v. Komise* (T-358/02, EU:T:2004:159); rozsudky ze dne 10. února 2009, *Deutsche Post a DHL International v. Komise* (T-388/03, EU:T:2009:30); ze dne 22. června 2016, *Whirlpool Europe v. Komise* (T-118/13, EU:T:2016:365), a ze dne 11. července 2019, *Air France v. Komise* (T-894/16, EU:T:2019:508). Na základě této judikatury někteří autoři kvalifikovali důkaz o podstatném zasažení soutěžního postavení žalobce jako „*probatio diabolica*“ a dotázali se na jeho slčitelnost s článkem 47 Listiny. Viz de Moncuit, A., a Signes de Mesa, J. I., *Droit procédural des aides d'État*, 1. vyd., 2019, Bruylant, Brusel, s. 162, a Thomas, S., „Le rôle des concurrents dans les procédures judiciaires concernant des régimes d'aides d'État ou des aides individuelles. Montessori: le début d'une révolution?“, *Revue des affaires européennes*, 2019, č. 2, s. 264.

21 – Rozsudek ze dne 10. února 2009, *Deutsche Post a DHL International v. Komise* (T-388/03, EU:T:2009:30, bod 38).

54. Z toho vyplývá, že Tribunál nyní ukládá obzvláště vysoký důkazní standard, pokud jde o důkazy, které mohou být předloženy k prokázání existence podstatného zasažení soutěžního postavení na trhu. Tribunál tak rozhodl, že podmínka týkající se podstatného zasažení navrhovatelky nebyla splněna, jelikož nebylo možné prokázat, že navrhovatelka byla *způsobilejší* než v průměru ostatní konkurenti k získání poptávky uvolněné odchodem podniku, který je příjemcem podpory, z trhu, takže navrhovatelka neprokázala, že ztráta zisku byla dostatečně významná *ve srovnání s ostatními konkurenty*²².

55. Stejně tak měl Tribunál za to, že i když dotčené opatření může vést k omezení činnosti navrhovatelky na trhu, neumožňuje to kvalifikovat zasažení postavení navrhovatelky na trhu jako „podstatné“, jelikož není prokázáno, že se její situace *liši od situace ostatních konkurentů*²³.

56. Mimoto bylo podle Tribunálu pro navrhovatelku podle všeho přirozeně obtížnější prokázat významnější zasažení jejího soutěžního postavení než postavení ostatních soutěžitelů, jelikož má, uplatní-li se takové kritérium, málo informací týkajících se přesného postavení jejich konkurentů na relevantním trhu.

57. Takový směr judikatury je podle mého názoru podle všeho příliš restriktivní a v rozporu s judikaturou Soudního dvora²⁴. To platí tím spíše, že požadavek uložený navrhovatelce, aby prokázala srovnáním své situace se situací ostatních konkurentů na trhu, že její postavení je opatřením nejvíce zasaženo, je podle mého názoru výsledkem přeměny kritéria. Podle tohoto odůvodnění dovedeného do extrému nemůže být podmínka týkající se podstatného zasažení jejího postavení na trhu splněna, pokud jsou opatřením podpory dotčeny dva subjekty, a to i přesto, že dotčené opatření mohlo podstatně zasáhnout každý subjekt posuzovaný individuálně.

58. Podle mého názoru neexistence podstatného zasažení postavení ostatních konkurentů na trhu nemůže být kritériem umožňujícím prokázat, že je podstatně zasažen žalobce²⁵. Nejedná se zde o srovnání situace všech konkurentů přítomných na relevantním trhu. Podstatné zasažení soutěžního postavení je skutečností vlastní žalobci, která musí být posouzena pouze ve vztahu k jeho postavení na trhu před poskytnutím nebo v případě neposkytnutí opatření, které je předmětem napadeného rozhodnutí.

3. Důkaz o podstatném zasažení postavení konkurenta na trhu

59. Z praktického pohledu jsem toho názoru, že ke splnění této podmínky musí nejprve žalobce prokázat, že jeho postavení na trhu bylo podstatně zasaženo různými okolnostmi, které se liší podle jednotlivých případů, ať už se jedná o zhoršení jeho výkonnosti nebo o ušlý zisk²⁶.

60. Prokázání podstatného zasažení dále předpokládá, že žalobce upřesnil trh, na kterém se nachází v soutěžním vztahu s příjemcem opatření a na kterém má za to, že bylo zasaženo jeho soutěžní postavení. V tomto ohledu jsou skutečnosti týkající se struktury trhu zajisté relevantní pro prokázání rozsahu zásahu do postavení žalobce, jelikož tento rozsah se může měnit zejména v závislosti na velikosti tohoto trhu²⁷.

22 – Rozsudek ze dne 22. června 2016, Whirlpool Europe v. Komise (T-118/13, EU:T:2016:365, bod 52).

23 – Rozsudek ze dne 11. července 2019, Air France v. Komise (T-894/16, EU:T:2019:508, body 61 a 68).

24 – Viz bod 46 tohoto stanoviska a rozsudek ze dne 22. prosince 2008, British Aggregates v. Komise (C-487/06 P, EU:C:2008:757, bod 56). K tomuto tématu viz rovněž Creve, B. A., „Locus Standi Requirements for Annulment Actions by Competitors: The Resurfacing ‚Unique Position Test‘ Ought to Be Discarded“, *European State Aid Law Quarterly*, 2014, vol. 13, č. 2, s. 233.

25 – Takové nezasažení ostatních konkurentů může představovat pouze nepřímý důkaz toho, že žalobce je dotčeným opatřením skutečně podstatně zasažen.

26 – Viz bod 50 tohoto stanoviska.

27 – Rozsudek ze dne 5. listopadu 2014, Vtesse Networks v. Komise (T-362/10, EU:T:2014:928, bod 41).

61. Zdůrazňuji, že neupřesnění struktury trhu, počtu přítomných soutěžitelů a jejich příslušných podílů na trhu nemůže naproti tomu automaticky znamenat, že žalobce neprokázal, že dotčeným opatřením bylo podstatně zasaženo jeho postavení na tomto trhu. Takové zasažení totiž může rovněž vyplývat z jiných okolností, než je pouhý vývoj tržních podílů jednotlivých soutěžitelů²⁸.

62. Žalobce musí konečně prokázat, že opatření, kterého se týká napadené rozhodnutí Komise, je jednou z příčin zásahu do jeho soutěžního postavení. V tomto ohledu zdůrazňuji, že příčinná souvislost, kterou je nezbytné prokázat za účelem dokázání, že dotčené opatření podstatně zasahuje do postavení žalobce na trhu, nemůže vést k požadavku, aby byl zásah do jeho soutěžního postavení způsoben výlučně opatřením²⁹.

63. Jsem totiž toho názoru, pokud jde pouze o určení přípustnosti žaloby, a nikoli například určení, zda žalobci může být přiznána náhrada újmy případně vzniklé v důsledku vyplacení dotčeného opatření, že požadavek příčinné souvislosti mezi opatřením podpory a zásahem do soutěžního postavení žalobce musí být posuzován pružně. Jinými slovy, podle mého názoru stačí, aby toto opatření bylo *jednou* příčinou zásahu do soutěžního postavení žalobce. Skutečnost, že jiné okolnosti mohly přispět k podstatnému zasažení soutěžního postavení žalobce na relevantním trhu, nemůže sama o sobě vyloučit splnění podmínky osobního dotčení.

64. Právě ve světle těchto úvah přezkoumám čtvrtou až šestou část prvního důvodu kasačního opravného prostředku.

B. Ke čtvrté části prvního důvodu kasačního opravného prostředku

65. Ve čtvrté části prvního důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatelka tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když rozhodl, že vzhledem k tomu, že neupřesnila, v jaké výši se podílela na financování letiště Frankfurt-Hahn a na grantu pro společnost Ryanair jakožto akcionářka a klientka společnosti Fraport, nebylo možné prokázat rozsah následného zásahu do jejího soutěžního postavení.

66. Podle navrhovatelky pouhá skutečnost, že spolufinancovala část opatření uvedených Komisí, postačuje k tomu, aby ji individualizovala způsobem obdobným tomu, jakým by byl individualizován adresát podpory, takže Tribunál nemohl požadovat, aby navrhovatelka mimoto prokázala, že její postavení na trhu bylo její účastí na opatřeních podstatně zasaženo.

67. Navrhovatelka se tak nedovolává svého postavení jako konkurenta podniku, který je příjemcem podpory, ale postavení subjektu, který se podílel na financování určitých opatření uvedených v rozhodnutí Komise. Za těchto podmínek navrhovatelka správně tvrdí, že Tribunál nemohl přezkoumat tento argument pouze z hlediska podstatného zasažení jejího soutěžního postavení na trhu.

68. Ačkoli je toto kritérium relevantní pro určení osobního dotčení konkurentů příjemce opatření, nelze vyžadovat, aby uvedené kritérium splnily subjekty, které se podílely na financování tohoto opatření, za účelem splnění podmínky osobního dotčení ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU³⁰.

28 – Viz zejména rozsudek ze dne 12. prosince 2006, Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid a Federación Catalana de Estaciones de Servicio v. Komise (T-146/03, nezveřejněný, EU:T:2006:386, bod 50), ve kterém Tribunál rozhodl, že podstatné zasažení postavení žalobce na trhu může být prokázáno odlivem některých jeho zákazníků k příjemci podpory, aniž se tento odliv přesně promítl do podílů na trhu.

29 – Jak bylo uvedeno v rozsudku ze dne 11. července 2019, Air France v. Komise (T-894/16, EU:T:2019:508, bod 65).

30 – Pokud jde o judikaturu uznávající osobní dotčení veřejných entit, které se podílely na financování podpory, obdobně viz rozsudky ze dne 30. dubna 1998, Vlaamse Gewest v. Komise (T-214/95, EU:T:1998:77, bod 28); ze dne 6. března 2002, Diputación Foral de Álava a další v. Komise (T-127/99, T-129/99 a T-148/99, EU:T:2002:59, bod 50); ze dne 23. října 2002, Diputación Foral de Guipúzcoa a další v. Komise (T-269/99, T-271/99 a T-272/99, EU:T:2002:258, bod 41), jakož i ze dne 23. října 2002, Diputación Foral de Álava a další v. Komise (T-346/99 až T-348/99, EU:T:2002:259, bod 37).

69. Poukazují nicméně na to, že Tribunál se za účelem odmítnutí argumentace navrhovatelky opíral zejména o skutečnost, že navrhovatelka neupřesnila, v jaké výši přispěla k tomuto financování jakožto akcionářka společnosti Fraport.

70. Toto upřesnění bylo přitom nezbytné k prokázání osobního dotčení navrhovatelky.

71. Navrhovatelka se totiž podílela na financování opatření pouze velmi nepřímou, a to na jedné straně z důvodu letištních poplatků, které platila společnosti Fraport v rámci své činnosti. Na druhé straně poukazuje na své postavení menšinového akcionáře společnosti Fraport, která je sama akcionářem společnosti provozující letiště Frankfurt-Hahn, což umožnilo provedení opatření zkoumaných Komisí.

72. Za těchto podmínek, a ledaže by se mělo za to, že potenciálně nekonečný počet subjektů – tedy všechny společnosti působící na letišti Frankfurt nad Mohanem a odvádějící poplatky společnosti Fraport, jakož i všichni akcionáři společnosti Fraport, či dokonce akcionáři těchto akcionářů – může tvrdit, že se podílel na financování opatření uvedeného v rozhodnutí Komise, a být tak automaticky osobně dotčen tímto rozhodnutím, bylo nezbytné, aby navrhovatelka prokázala rozsah své účasti na důkaz toho, že byla skutečně osobně dotčena dotčenými opatřeními.

73. Tribunálu tedy nelze vytýkat, že provedl takové ověření a dospěl k závěru o neexistenci osobního dotčení, takže čtvrtá část prvního důvodu kasačního opravného prostředku musí být zamítnuta.

C. K páté části prvního důvodu kasačního opravného prostředku

74. V rámci páté části prvního důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatelka tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení tím, že jí nepřiznal ulehčení důkazního břemene, pokud jde o její podstatné zasažení postavení na trhu. Na podporu tohoto tvrzení uvádí tři argumenty.

75. Zprvce tvrdí, že podmínka týkající se podstatného zasažení jejího postavení na trhu může být vyžadována pouze tehdy, pokud jsou opatření, kterých se týká rozhodnutí Komise, skutečně kvalifikována jako podpory ve smyslu článku 107 SFEU.

76. Jak zdůrazňuje Komise, takový argument není ničím podložen a musí být zamítnut. Na jedné straně nic neodůvodňuje to, aby pravidla přípustnosti závisela na okolnosti, zda je rozhodnutí Komise kladné nebo záporné. Na druhé straně, jak uvádí sama navrhovatelka, judikatura Soudního dvora stanoví podmínku týkající se podstatného zasažení soutěžního postavení žalobce bez ohledu na to, zda je opatření, kterého se týká napadené rozhodnutí, kvalifikováno jako podpora³¹.

77. Zadruhé navrhovatelka tvrdí, že Komise provedla neúplný přezkum dotčených opatření, přesně je nevyčíslila a provedla nesprávný výklad vnitrostátního práva. Z toho podle navrhovatelky vyplývá informační asymetrie v její neprospěch, která odůvodňuje ulehčení důkazního břemene.

78. Ani v tomto případě takový argument nemůže obstát. Není jasné, jak měl neúplný přezkum a nesprávný výklad vnitrostátního práva způsobit informační asymetrii v neprospěch navrhovatelky.

31 – K použití podmínky týkající se podstatného zasažení soutěžního postavení žalobce v případě opatření kvalifikovaného jako podpora viz rozsudky ze dne 17. září 2015, Mory a další v. Komise (C-33/14 P, EU:C:2015:609), a k podmínce v případě opatření, které nepředstavuje podporu, ze dne 22. listopadu 2007, Sniace v. Komise (C-260/05 P, EU:C:2007:700).

79. V každém případě je třeba s ohledem na zásady uvedené v bodech 57 až 62 tohoto stanoviska, a jak tvrdí Komise, uvést, že všechny informace nezbytné k prokázání podstatného zasažení soutěžního postavení navrhovatelky na trhu se nacházejí ve vlastní sféře navrhovatelky. Navrhovatelka má tedy nejlepší předpoklady k posouzení tohoto zasažení. Jelikož je navrhovatelka povinna toliko prokázat, jak se vyvíjela její vlastní situace na trhu po vyplacení opatření, a doložit souvislost, byť pravděpodobnou a nevýhradní, mezi zásahem do svého soutěžního postavení a vyplacením opatření, žádná informační asymetrie nemůže odůvodnit ulehčení důkazního břemene.

80. Zatřetí navrhovatelka tvrdí, že v rozsahu, v němž mohla využít ulehčení důkazního břemene, skutečně předložila důkaz o svém podstatném zasažení tím, že uvedla výhody, z nichž měla společnost Ryanair prospěch a z nichž „nutně“ vyplývá podstatné zasažení.

81. Nicméně vzhledem k tomu, že nic neodůvodňuje to, aby navrhovatelka měla prospěch z ulehčení důkazního břemene, nemůže tento argument obstát. Navrhovatelka se totiž nemůže spokojit s tvrzením, že z dotčených opatření „nutně“ vyplývá podstatné zasažení jejího soutěžního postavení, aniž svou argumentaci podloží.

82. Pátá část prvního důvodu kasačního opravného prostředku tudíž musí být zamítnuta.

D. K šesté části prvního důvodu kasačního opravného prostředku

83. V rámci šesté části prvního důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatelka tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení při posuzování podstatného zasažení jejího soutěžního postavení zejména tím, že měl za to, že jí přísluší, aby vymezila relevantní trh, na kterém je zasaženo její postavení, a aby prokázala příčinnou souvislost mezi dotčeným opatřením a jejím zasažením. Na podporu této části navrhovatelka uplatňuje různé argumenty.

84. Na prvním místě uvádím, že několik jejích argumentů musí být zamítnuto jako irelevantní.

85. Na jedné straně navrhovatelka Tribunálu vytýká, že měl za to, že jí přísluší vymezit věcně a zeměpisně relevantní trh s ohledem na zásady týkající se práva spojování podniků, a že tak odmítl zohlednit trh, který považovala za relevantní, a sice trh letecké dopravy v Unii. Tribunál podle jejího názoru rovněž nesprávně odmítl zohlednit určité skutečnosti týkající se růstu společnosti Ryanair na evropském trhu letecké dopravy, ukazující zejména na vývoj podílů na tomto trhu.

86. Na druhé straně navrhovatelka Tribunálu vytýká, že rozhodl, že neprokázala skutečné překrývání leteckých spojení, která provozuje, s leteckými spojeními provozovanými společnostmi Ryanair.

87. Je pravda, že Tribunál v bodech 150, 154 a 156 napadeného rozsudku rozhodl, že navrhovatelka nepředložila důkazy, pokud jde o trhy, na kterých mělo být její soutěžní postavení zasaženo, ani žádnou informaci o jejich struktuře a o konkurentech přítomných na těchto trzích. Kromě toho z těchto bodů podle všeho vyplývá, že upřesnění týkající se struktury trhu jsou podle Tribunálu skutečnostmi nezbytnými k prokázání podstatného zasažení soutěžního postavení navrhovatelky. Jak jsem uvedl v bodě 60 tohoto stanoviska, tento požadavek jde nad rámec toho, co je vyžadováno od konkurentů k prokázání podstatného zasažení jejich soutěžního postavení. Pouhé neupřesnění struktury trhu nemůže automaticky znamenat, že nebyl předložen důkaz o podstatném zasažení.

88. Kromě toho Tribunál v bodě 153 napadeného rozsudku řádně rozhodl, že navrhovatelka nepředložila žádný důkaz o existenci dotčeného překrývání.

89. Tribunál se však pro konstatování, že navrhovatelka neprokázala podstatné zasažení svého soutěžního postavení, neopírá pouze o tyto skutečnosti.

90. Tribunál totiž rovněž prostudoval argumenty navrhovatelky směřující k prokázání podstatného zasažení jejího soutěžního postavení na jednotlivých trzích odpovídajících leteckým spojením provozovaným jak navrhovatelkou, tak společností Ryanair, jakož i na širším trhu letecké dopravy cestujících. Tribunál tedy své úvahy doplnil tím, že jednak připustil existenci trhů, na kterých navrhovatelka tvrdila, že její postavení bylo podstatně zasaženo, a jednak překrývání mezi leteckými spojeními, kterých se dovolává, a na základě tohoto přezkumu dospěl k závěru, že podstatné zasažení soutěžního postavení navrhovatelky nebylo prokázáno.

91. Za těchto podmínek nelze Tribunálu vytýkat, že se dopustil nesprávného právního posouzení, když měl za to, že navrhovatelka nepředložila důkazy týkající se struktury dotčených trhů a konkurentů přítomných na těchto trzích, ani neprokázala existenci překrývání, kterých se dovolávala.

92. Na druhém místě navrhovatelka tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení při zkoumání podstatného zasažení jejího soutěžního postavení na trhu, zejména při zkoumání příčinné souvislosti mezi dotčenými opatřeními a skutečnostmi, které předložila, aby prokázala zasažení jejího postavení na trhu.

93. Navrhovatelka tedy tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když měl za to, že je na ní, aby prokázala, že provedení jejího programu restrukturalizace Score bylo způsobeno pouze opatřeními ve prospěch společnosti Ryanair. Její restrukturalizace je podle jejího názoru totiž „protiopatřením“, které samo o sobě dokládá zasažení jejího postavení na trhu, takže nebylo nutné podat důkaz o příčinné souvislosti.

94. Je pravda, jak tvrdí navrhovatelka, že judikatura připouští, že konkurent příjemce podpory přijímá určitá opatření, jako je program restrukturalizace, aby omezil účinky provedení podpory ve prospěch jejího příjemce na své soutěžní postavení³².

95. Tuto judikaturu je však třeba chápat pouze tak, že umožňuje v případě, že nedošlo ke zhoršení finanční a hospodářské situace konkurenta, uznat podstatné zasažení jeho soutěžního postavení na trhu, jestliže lze neexistenci tohoto zhoršení vysvětlit provedenými restrukturalizacemi.

96. Kromě toho, i když přijetí zmírňujících opatření konkurentem může být důkazem o zasažení jeho situace na trhu, je ještě třeba prokázat, jednak že tomu tak bylo a jednak že vyplynulo zejména ze zavedení opatření podpory ve prospěch jednoho z jeho konkurentů.

97. Tribunál tedy mohl, aniž se dopustil nesprávného právního posouzení, tvrdit, že je na navrhovatelce, aby prokázala, že existuje souvislost mezi přijetím namítaného programu restrukturalizace a dotčenými opatřeními.

98. Tribunál přitom v bodech 166, 167 a 168 napadeného rozsudku uvedl, že navrhovatelka nepředložila žádnou dokumentaci týkající se programu restrukturalizace Score či alespoň shrnutí jeho obsahu, a že tedy v projednávané věci nebyl schopen ověřit, zda existuje souvislost mezi dotčenými opatřeními a tímto programem restrukturalizace.

99. Na základě těchto důvodů Tribunál právem rozhodl, že navrhovatelka neprokázala nezbytnost programu restrukturalizace z důvodu podpor vyplacených společností Ryanair a letišti Frankfurt-Hahn.

100. Na třetím místě navrhovatelka vytýká Tribunálu, že rozhodl, že neprokázala příčinnou souvislost mezi dotčenými opatřeními a přesunem činnosti společnosti Ryanair na letiště Frankfurt nad Mohanem. Tribunál se tak údajně dopustil nesprávného právního posouzení, jelikož tento přesun odhalil zasažení jejího soutěžního postavení.

32 – Rozsudek ze dne 22. listopadu 2007, Španělsko v. Lenzing (C-525/04 P, EU:C:2007:698, body 35 a 36).

101. V tomto ohledu navrhovatelka připomíná, že v průběhu řízení před Tribunálem tvrdila, že chování společnosti Ryanair zapadá do rámce obecnější strategie zaměřené na získání pozice na regionálních letištích za účelem získání grantů a následného přemístění svých činností na jiná letiště. Tvrdí, že v rámci kasačního opravného prostředku předložila další důkazy potvrzující tuto strategii a prokazující příčinnou souvislost mezi dotčenými opatřeními a přesunutím činnosti společnosti Ryanair.

102. Navrhovatelka se však tímto omezuje na opakování argumentů již předložených Tribunálu za účelem dosažení nového posouzení skutkového stavu, což nespadá do pravomoci Soudního dvora³³.

103. Kromě toho i za předpokladu, že by mohla být prokázána příčinná souvislost mezi přesunutím činnosti společnosti Ryanair a dotčenými opatřeními, z nichž měla prospěch, by stále bylo na navrhovatelce, aby primárně ona prokázala, že takovým přemístěním bylo podstatně zasaženo její soutěžní postavení. Navrhovatelka se přitom spokojila s tím, že uvedla, že přesun činností společnosti Ryanair „přirozeně“ ovlivnil její soutěžní postavení, aniž předložila více důkazů na podporu svého tvrzení, jak správně uvádí Tribunál v bodě 154 napadeného rozsudku.

104. Na čtvrtém místě navrhovatelka tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když rozhodl, že zeměpisná blízkost letišť Frankfurt-Hahn a Frankfurt nad Mohanem je pouze ukazatelem soutěžního vztahu mezi těmito letišti. Tato zeměpisná blízkost podle jejího názoru svědčí rovněž o hospodářské soutěži mezi jednotlivými leteckými spojeními provozovanými z obou letišť. Ze spojení této hospodářské soutěže s rozsahem podpor podle navrhovatelky nutně vyplývá podstatné zasažení jejího soutěžního postavení.

105. V bodech 159 a 161 napadeného rozsudku přitom Tribunál rozhodl, že za předpokladu, že by zeměpisná blízkost mohla svědčit o soutěžním vztahu mezi společností Ryanair a navrhovatelkou, pouhé postavení konkurenta podniku, který je příjemcem podpory, ve spojení s tvrzeným rozsahem dotčených podpor nestačí k prokázání podstatného zasažení jejího soutěžního postavení.

106. Navrhovatelka se tedy opět spokojuje s opakováním argumentů již uplatněných před Tribunálem za účelem dosažení nového posouzení skutkového stavu a ve skutečnosti se snaží dosáhnout nového přezkumu těchto argumentů, což nespadá do pravomoci Soudního dvora. Tento argument tedy musí být odmítnut jako nepřijatelný.

107. Na pátém místě navrhovatelka rovněž tvrdí, že závěr Tribunálu týkající se existence příčinné souvislosti mezi dotčenými opatřeními a jejich účinky tvrzenými navrhovatelkou je nesprávný. Navrhovatelka tvrdí, že tato podmínka byla splněna, neboť podstatné zasažení jejího soutěžního postavení, o kterém tvrdí, že jej prokázala, vyplývalo dostatečně přímým způsobem z dotčených opatření.

108. Navrhovatelka se však opět spokojila se stručným výčtem účinků opatření na postavení společnosti Ryanair a tvrdí, že z toho vyplývá podstatné zasažení jejího postavení na trhu. Omezuje se tak na přeformulování argumentů, které již uplatnila před Tribunálem, aby přiměla Soudní dvůr k jejich přezkoumání, což opět nespadá do jeho pravomoci.

109. Na šestém a posledním místě navrhovatelka tvrdí, že Tribunál porušil článek 47 Listiny, což údajně prokázala v rámci své argumentace, jelikož požadavky stanovené v jeho rozsudku překračují rámec judikatury Soudního dvora.

33 – Rozsudek ze dne 7. ledna 2004, Aalborg Portland a další v. Komise (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, EU:C:2004:6, bod 51), jakož i usnesení ze dne 29. ledna 2020, Silgan Closures a Silgan Holdings v. Komise (C-418/19 P, nezveřejněné, EU:C:2020:43, bod 71).

110. Poukazují však na to, že navrhovatelka nijak nepodložila svou argumentaci v tomto ohledu a neupřesňuje, o jaké údajné požadavky se jedná.

111. V každém případě vzhledem k tomu, že s ohledem na výše uvedené se Tribunál nedopustil žádného nesprávného právního posouzení při posuzování podstatného zasažení postavení navrhovatelky na jednotlivých trzích, nemůže obstát ani její argument vycházející z porušení článku 47 Listiny vyplývajícího z požadavků jdoucích nad rámec judikatury.

112. Šestá část prvního důvodu kasačního opravného prostředku musí být tudíž zamítnuta v plném rozsahu.

VI. Závěry

113. S ohledem na výše uvedené mám za to, že čtvrtou až šestou část prvního důvodu kasačního opravného prostředku je třeba zamítnout, aniž tento závěr předjímá opodstatněnost ostatních důvodů kasačního opravného prostředku.